

ПЕРЕДМОВА

Шановні читачі! Запропонований черговий збірник наукових праць спрямований на вирішення основних проблемних питань сучасної юриспруденції. У збірнику можна ознайомитися з ґрунтовними розробками учених-правознавців, працями юристів-практиків, які займаються актуальними питаннями розвитку юридичної науки та законодавства.

У збірнику подаються матеріали, в яких викладені дослідження з актуальних напрямів правового розвитку сучасної України. Автори розглядають найбільш проблемні питання: юридичні колізії як властивість законодавства перехідного періоду; визначення місця інтеграційного права в системі права України; дослідження окремих конституційних принципів судоустрою та судочинства в організації діяльності адміністративних судів та аналіз проблем, пов'язаних з їх практичною реалізацією; ознаки та властивості юридичних фактів у трудовому праві та ін. Багато уваги приділено теоретичним проблемам розвитку держави та права, у рамках яких автори наукових статей звертають увагу на необхідність аналізу правової реальності в антропологічному вимірі; ідеям справедливості в соціальній політиці сучасної демократичної держави; філософським аспектам осягнення правового простору; питанням сучасного правового порядку; професійності та компетентності у правовій сфері.

Детально аналізуються напрями реформування системи кримінальної юстиції в Україні. Кримінально-процесуальне право є однією з провідних та пріоритетних галузей національного права, що зумовлює необхідність його реформування в рамках проведення демократичних перетворень в Україні. Слід зазначити, що зміст реформи кримінально-процесуального законодавства тісно переплітається з реформою кримінальної юстиції в цілому, що дозволяє стверджувати про їх взаємозв'язок і взаємообумовленість та про комплексний характер проблем, що постали на сьогодні перед вітчизняною кримінальною юстицією. Реформування судових та правоохоронних органів передбачає також внесення відповідних змін до законодавства про судоустрій, а всього — більш як в двадцять чинних законів України. Потрібно розглядати питання, пов'язані з внесенням змін до Кримінального та Кримінально-виконавчого кодексів, законів про прокуратуру, міліцію, СБУ, адвокатуру, про оперативно-розшукову діяльність, про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю, про судову експертизу тощо.

У даному збірнику значна увага приділяється дослідженню проблем цивільного права та процесу, які виникають на сучасному етапі розвитку суспільства. Важливими для практики є висновки щодо реалізації принципу змагальності в цивільному процесі, його характерних рис і перспектив розвитку на окремих стадіях цивільного судочинства. Слід погодитися з тим, що принцип змагальності, безпосередньо пов'язаний з всебічним, повним та об'єк-

тивним з'ясуванням судом усіх обставин судової справи, сприяє постановленню законного, обґрунтованого та справедливого рішення, що максимально гарантує право фізичних і юридичних осіб на судовий захист, рівність перед законом і судом, забезпечення умов для реального здійснення принципу змагальності.

Актуальними є питання аналогії закону та аналогії права в цивільному процесі України, способів набуття права власності релігійними організаціями, реалізації права на житло шляхом укладення договору найму (оренди), захисту права на отримання прибутку та виплату дивідендів суб'єктам корпоративних відносин за цивільним законодавством України.

Одним з найважливіших питань організації адміністративного судочинства є встановлення складу та процесуального становища учасників адміністративного процесу. Розв'язання цього питання дозволить визначити роль кожного учасника процесу в розгляді адміністративної справи судом та реальний обсяг їхніх процесуальних прав і обов'язків, на що обґрунтовано вказують автори наукових робіт.

У статтях представленого збірника відображені також сучасні напрями розвитку міжнародного та європейського права. Звертається увага на правові та інституціональні аспекти входження України до внутрішнього ринку Європейського Союзу та інтеграційне правове регулювання; міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю та права людини; право на індивідуальну заяву до Європейського суду з прав людини. Інтерес викликає питання щодо формування міжнародно-правової доктрини і практики права притулку та екстрадиції в їх взаємозв'язку і конкуренції, роль релігійного фактора у становленні цих інститутів міжнародного права, причин та наслідків обмеження видачі політичних правопорушників в історичній ретроспективі.

Значна увага у збірнику приділена кримінально-правовим, кримінологічним та пенітенціарним проблемам протидії злочинності.

Завдання, яке ми ставимо перед собою, випускаючи збірник, в якому розглядається широкий спектр правових проблем, — поширювати сучасні досягнення вчених у галузі права з метою приближення України до статусу правової держави. Крім того, з огляду на хід та проблеми реформування правової та інституціональної системи в державі, подані в збірнику дослідження допоможуть практикам, ученим, студентам у більш глибокому освоєнні тих правових нормативів і цінностей, які пов'язані з забезпеченням сталого розвитку сучасної України.

Сергій КІВАЛОВ,

доктор юридичних наук,
професор, академік НАПрН України,
ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»,
голова Комітету Верховної Ради
України з питань правосуддя